

**Въздухът не
са бъдещето**

За Земята

Приемли на Земята България

Въглищата замърсяват

Въглищата са ресурс, който се намира в изобилие в природата, но те имат съществени недостатъци – при добивът и изгарянето им водят до значително замърсяване на околната среда, нанасят голяма вреда на климата и увреждане на човешкото здраве. При използването на въглища за гориво се отделят емисии от газове като серен диоксид (SO₂), азотен диоксид (NO₂), въглероден диоксид (CO₂), финни прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2.5) и други химикали, например живак (Hg).

Сериозен проблем за България, че по-голямата част от изгаряните въглища са лигнитни, чиято употреба е значително по-замърсяваща. Допълнително стандартите за емисии на централите, работещи с тях са по-ниски.

	SO ₂	NO ₂	ФПЧ10
Емисии от всички ТЕЦ в България за 2012 в тонове	238213	46394	6315

Според данни на ИАОС през 2011г. от ТЕЦ в България са изпуснати около 0.270 т. живак в атмосферата.

От страните в ЕС България има и най-висока концентрация на въглероден оксид и серен диоксид във въздуха, сочи доклад Европейската агенция за околна среда (ЕАОС).

Въглищата замърсяват

Производството на електрическа и топлинна енергия от въглища в България е отговорно за над 90% от емитираните парникови газове. От своя страна, около 70% от общите емисии от електропроизводството (без това на заводските централи) се дължат на трите големи централи, работещи с местни лигнитни въглища – ТЕЦ „Ей И Ес Гълъбово“, ТЕЦ „Марица Изток 2“ и ТЕЦ „Контур Глобал Оперейшънс България“.

Емисии на CO₂ при производство на електрическа енергия от въглища

ЕМИСИИ
(kg/MВтч)

Местни въглища

1100-1250

Вносни въглища

1000

България води сред европейските членки с най-голямо увеличение в абсолютния обем на въглеродните си емисии, сочат официалните данни на ЕАОС.

Въглищата създават здравни проблеми

Атмосферното замърсяване е главен фактор за редица заболявания в Европа и България. Голяма част от него се дължи на отделяните вредни вещества и прах от ТЕЦ, работещи с въглища.

	SO ₂	NO ₂	ФПЧ10
Процент на емисиите от въглищни централи от общите за България за 2012г.	84%	39%	19%

Негативните здравни последици от горенето на въглища не се свеждат единствено до районите, разположени в близост до ТЕЦ, въпреки че те са най-силно засегнати. Залповите изпускания на вредни вещества от ТЕЦ продължават да са сериозен проблем за страната и особено в районите на гр. Рандево и Димитровград.

Наличието на пречистващи инсталации в повечето ТЕЦ в България не предотвратява, а само намалява неблагоприятните ефекти от тях. Филтрите не улавят 100% от серния диоксид и азотните окиси, а праховите частици минават свободно през тях. В същото време стандартите за отделяните от централите емисионни се базира на здравни аргументи, а на съществуващи технологии в сектора.

100% от градското население в България е системно излагано на високи концентрации фини прахови частици PM10 и PM 2.5, които надвишават допустимите ограничения, приети в Европейския съюз.

Според доклад на Грийнпийс България от атмосферно замърсяване причинено от българските ТЕЦ само за 2012 година

- » **преждевременно умират над 2000 души;**
- » **приблизително 2 хиляди души са в отпуск по болест на ден;**
- » **2.6 хиляди деца и над 3 хиляди възрастни страдат от заболявания на дихателната система на ден и други 3.7 хиляди са с намалена работоспособност;**

Мозък

- Инсулт
- Намалена интелигентност
- Заболявания на централната нервна система

Сърце

- Инфаркт
- Повишена дисритмия
- Заболявания на сърцето

Бели дробове

- Хроничен бронхит и възпаления
- Рак на белите дробове
- Астма
- Намаляване функцията на белите дробове
- Нарушен растеж на белите дробове при деца

Репродуктивна система - жени

- Трудно протичане на бременността
- Плог:**
- Ниско тегло при раждане
 - Преждевременно раждане
 - Възможни родилни дефекти – напр. сърдечни аномалии
 - Нарушена функция на белите дробове на новороденото
 - Забавено умствено развитие

Кожа

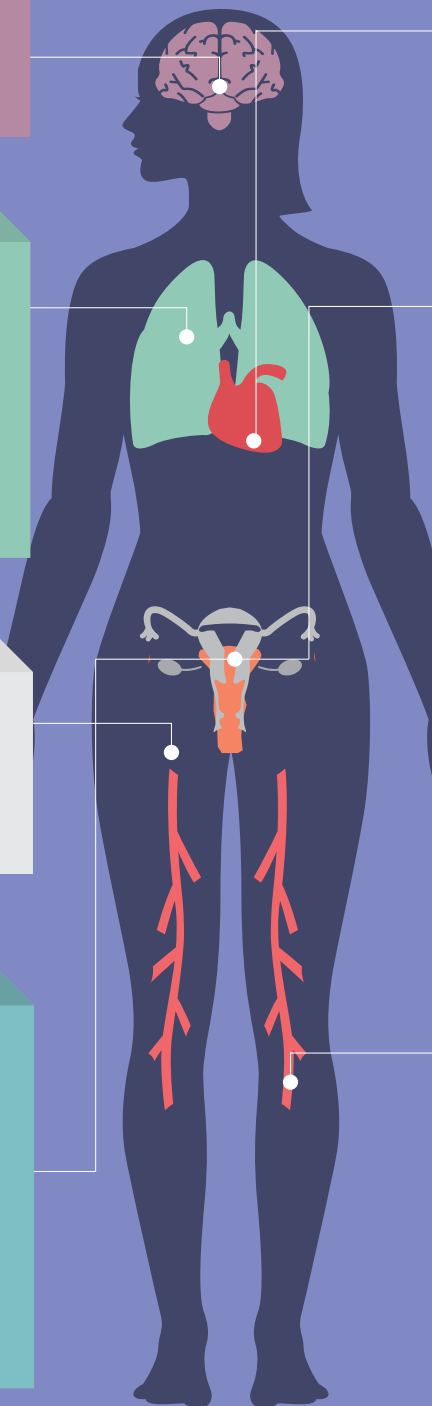
- Възпаления
- Повишена коагулация
- Високо кръвно налягане

Репродуктивна система - мъже

- Понижено качество на спермата и намалена подвижност на сперматозоидите
- Намален брой на сперматозоидите и стерилитет
- Повишен брой мутации на сперматозоидите деца

Кръв

- Повишен риск от съсиреци
- Периферна тромбоза
- Намалено насищане с кислород

■ Митът за евтините въглища

Често се твърди, че въглищата са най-евтиният източник на енергия. Всъщност пазарната цена не включва екологичните щети (замърсена вода и обработваеми земи), както и пораженията върху човешкото здраве. Ако включим тези, т.нар. външни разходи, то цената на енергията от въглища би била сравнима с тази от ВЕИ.

По данни на Грийнпийс здравните щети от работата на ТЕЦ Марица Изток 2 за 2012 възлизат на 620 млн. Евро

Според доклад на HEAL здравните щети от въглищния сектор в България за 2011 г. се оценяват до 4.629 млн. Евро се оценяват до 4.629 млрд. Евро

Допълнително България е заплашена от редица санкции от ЕС, свързани с нарушения на екологичното законодателство, за които въглищният сектор има сериозен принос. Тези глоби се плащат от всички нас, макар и не със сметките за ток.

За неспазване на таваните за ФПЧ в ЕС очакваните глоби за страната са от порядъка на 120 млн. Евро на година.

Централите, работещи на въглища печелят допълнително и от т.нар. квоти за парникови газове, които допринасят за възможността да се поддържа изкуствено ниска цената на произведената от тях енергия.

■ Проблемът с работните места

Оттеглянето от въглищата трябва да стане поетапно, така че да не се усеща рязка загуба на работни места и доход на заетите в сектора.

По данни на НСИ около 13 000 са работещите във въгледобива. За сравнение ВЕИ секторът през 2012г. осигурява 12 000 преки работни места и има потенциал за още 15 000 в следващите години, ако не му се поставят изкуствени бариери. Възможностите за разкриване на нови работни места в сферата на енергийната ефективност са дори по-големи.

Целенасочени политики за преквалификация и разнообразяване на икономи-

чешките дейности могат плавно да пренасочат заетостта от въглищния сектор към възобновяема енергия, енергийна ефективност и др., без да остават хора на улицата. За да се случи това е необходимо държавата, синдикати и НПО да работят съвместно в тази посока!

■ Енергийна сигурност

В структурата на българската енергетика най-голям дял се пада на енергията на въглища (около 43% за 2012 г.). Това едновременно създава проблеми, но предлага и решения. В последните години в България се намира в ситуация, в която произведената електрическа енергия е с около 30% повече от потребената. Това предлага уникалната възможност да бъдат намалявани мощности, без с това да се застрашат доставките на електроенергия за страната. Логично изборът за съкращения следва да бъде насочен към най-замърсяващите източници: ТЕЦ-овете.

Потребление и производство на електроенергия в България (в ГВт)

● Производство
● Потребление

Според плана за развитие на преносната електрическа мрежа на България до 2020 г. инсталираните мощности за производство на електрическа енергия от въглища трябва да бъдат намалени с приблизително 43%. Според изказвания на министъра на енергетиката в медиите от юли и октомври 2013 г., приблизително 2500 MW от ТЕЦ ще излязат от енергийната ни система до 2018 г., между които ТЕЦ „Варна“, „Бобов дол“, „Брикел“ и „Марица-3“

Добивът и изгарянето на въглища създават изключително сериозни проблеми за околната среда и здравето на хората. Съществуват алтернативи за производство и икономия на енергията, които са на достъпна цена и са от полза за обществото. Проблемът със загубените работните места може да бъде разрешен, без тежестта да се поема от хората. За това е необходим открит диалог на всички заинтересовани страни и политическа воля за реформи.

За повече информация виж:

Доклада на За Земята **„Икономически и енергийни алтернативи за регионите в България, развиващи въглищна индустрия“**